

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД «БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ КРИЗОВИЙ ЦЕНТР «СОЦІОТЕРАПІЯ»
ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «АНКОР»
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК імені СТЕФАНА БАТОРІЯ
(Республіка Польща)

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ОСОБИСТОСТІ

В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

08 жовтня 2024 року, м. Київ

УДК 155.9

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Соціально-психологічна підтримка особистості в умовах суспільних трансформацій» 08 жовтня 2024 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2024. 161с.

Друкується за рішенням Вченої ради
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 11 від 21.11.2024 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Оксана СЕРГЄЄНKOBA, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Олена ЛИТВИНЕНКО, завідувач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, доцент.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Олена СОРОКІНА, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Ярослав КОРКОС, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор філософії з спеціальності 053 Психологія.

Ганна СОБЧАК, викладач кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти.

У збірнику тез наукових доповідей висвітлено наукові та прикладні аспекти соціально-психологічної допомоги особистості; соціально-психологічну допомогу постраждалим під час кризових подій та військового конфлікту; особливості психологічної культури та просвіта у воєнний та повоєнний час; психологічну парадигму у розбудові інклюзії в освітньому просторі.

© Факультет психології,
соціальної роботи та
спеціальної освіти

В. А. Литвиненко, Ю. В. Нечваль ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПИСОВОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ МЕТОДОМ МНЕМОТЕХНІКИ.....	143
В. В. Лях ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ Й ІНТЕГРАЦІЇ ВПО.....	145
Л.І. Матвісіко ДО ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ З РОЗВИТКУ БАТЬКІВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЩОДО ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ СТРЕСУ У ДІТЕЙ....	147
У. О. Пчолкіна СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	149
О. П. Сергєєнкова, Ю. Г. Струнгар ВПЛИВ ЗМІ НА СПРИЙНЯТТЯ ОСОБИСТІСТЮ КРИЗОВИХ ПОДІЙ.....	151
Т. В. Скрипник, К. О. Москалюк СУТНІСТЬ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УЧАСНИКАМИ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	152
О. А. Сорокіна, Т. С. Рубчинська ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	154
О. Р. Ткачишина, К. В. Кабай ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ БУЛІНГУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	156
В. Улибін ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА У КОНТЕКСТІ РОБОТИ З ЖЕРТВАМИ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ.....	158
Є. Ю. Юрєвич ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ ДО РОЗВИТКУ.....	159

стало базовим для здійснення подальшого емпіричного дослідження, яке, в свою чергу, підтвердило, що запропонована та апробована нами тренінгова програма є ефективною комплексною практичною розробкою, яка може бути успішно використана для психологічного супроводу вчителями дітей з ООП у ЗЗСО в умовах інклюзивного навчання.

Список використаних джерел

1. Алексеева Н. Психолого-педагогічний супровід дітей із особливими освітніми потребами : поняття та зміст. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Т. 1. Вип 4. С. 148-152.
2. Гавриловська К. Психологічний супровід у складних життєвих обставинах. *Актуальні проблеми психічного здоров'я : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської студентської інтернет-конференції (25 травня 2023 р.)* / Ред. колегія: К. Гавриловська, Ю. Дем'янчук, І. Загурська, Н. Портницька, І. Тичина / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. С. 229-232.
3. Матвеева О. Напрями психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої освіти. *Rocenka Ukrajinsko-Slovenska*. 2020. С. 71-80.

О. Р. Ткачишина, м. Київ,
o.tkachyshyna@kubg.edu.ua

К. В. Кабай, м. Київ,
kvkabei.fpsrso23m@kubg.edu.ua

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ БУЛІНГУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Постановка наукової проблеми. У сучасному українському суспільстві проблема булінгу в ЗЗСО набула важливого значення як соціально-психологічне та педагогічне явище, яке є результатом комплексу соціальних, психологічних та педагогічних проблем. Особливо актуальною ця проблема стає в підлітковому віці, коли відбувається психофізіологічне дозрівання біологічних структур організму дитини, інтенсивний особистісний розвиток, який призводить до формування та усталеності уявлень підлітка про себе як про особистість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема психологічних особливостей проявів булінгу була предметом дослідження багатьох науковців, різні її аспекти вивчалися такими вченими: А. Джуська [1], Н. Лалак [3], у працях А. Килівник [2], О. Чопенко [4] та ін. розкрито психологічні особливості підлітків, схильних до булінгу тощо.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що булінг - це форма вияву агресії, міжособистісного конфлікту, за якої одна людина (або група людей) систематично здійснює агресивні дії, спрямовані на іншу людину з метою заподіяння шкоди, страху чи душевного болю [1, с. 27]. Такі дії можуть проявлятися у фізичному насильстві, вербальних нападах, погрозах, поширенні

чуток, ізоляції та інших формах насилля. Чинники, що спонукають до проявів булінгу в освітньому середовищі ЗЗСО: індивідуально-особистісні та соціальні чинники [3, с. 34]. Підлітки, схильні до булінгу часто виявляють певні психологічні особливості: низька самооцінка, нестабільність емоцій тощо [4, с. 214]. Зазначені особливості підлітків можуть бути чинниками, які схиляють їх до участі у актах булінгу [2, с. 167].

Під час проведення емпіричного дослідження (констатувальний етап), яке ґрунтувалося на психологічних методиках, спрямованих на виявлення рівнів агресивності підлітків (Методика оцінки агресивності у відносинах А. Ассінгера (модифікована для підліткового віку)), конфліктності підлітків (Опитувальник «Конфліктна особистість» (модифікований для підліткового віку)), рівнів самоствердження підлітків (Шкала самоствердження Розенберга, (модифікована для підліткового віку)), ми з'ясували загальний рівень проявів булінгу в освітньому середовищі ЗЗСО. А саме, виявлені на констатувальному етапі дослідження результати розподілилися за рівнями таким чином: по контрольній групі (КГ) високий рівень виявили 22,3% підлітків, середній рівень виявили 57,7% підлітків; низький рівень виявили 20,0% підлітків. По експериментальній групі (ЕГ): високий рівень виявлено у 42,3% підлітків; середній рівень виявили 55,3% підлітків; низький рівень виявили 2,4% підлітків. Тобто, загалом, рівень прояву булінгу в освітньому середовищі ЗЗСО у експериментальній групі є завеликим та потребує корекції. Отриманий результат спонукав нас розробити тренінгову програму, спрямовану на подолання булінгу в освітньому середовищі ЗЗСО.

Висновки. Таким чином, створення освітнього середовища ЗЗСО, вільного від насильства, сприяння розвитку та самореалізації підлітків, формуванню у них здорового, безпечного способу життя передбачає комплексну роботу з подолання та профілактики булінгу в ЗЗСО. При цьому необхідно враховувати конкретну категорію учнів, із якою взаємодіє педагог.

Список використаних джерел

1. Джуська А. В., Джуський В. В. Булінг - порушення права дитини на повагу до її гідності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. №2. С. 26-33.
2. Килівник А. М. Індивідуальні особливості схильності підлітків до булінгу. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. 2019. № 58. С. 167-172.
3. Лалак Н. В. Булінг в освітньому середовищі сучасного закладу загальної середньої освіти : теоретичний аспект. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2019. №1 (9). С. 34-35.
4. Чопенко О., Чайкіна Н. Психологічний аналіз впливу булінгу на поведінку підлітків в залежності від психосоціальної адаптивності. *Scientific Collection «InterConf»*. 2022. №138. С. 212-215.